

Historia i teraźniejszość – podstawa programowa cz. I.

Materiały pomocnicze zamieszczone w portalu Ohistorie.eu, w ramach projektu „Historia BEZ KITU”

II. Świat i Polska w latach 1945–1956.

1. charakteryzuje konsekwencje polityczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe II wojny światowej dla świata;
2. charakteryzuje – z wykorzystaniem swojej wiedzy o relacjach i związkach państw – cele i zasady Organizacji Narodów Zjednoczonych, opisuje jej strukturę (główne organy i wybrane organizacje wyspecjalizowane), przedstawia mocne i słabe strony jej funkcjonowania;
3. charakteryzuje odmienności ustrojów państw zachodnich i państw bloku sowieckiego – z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnicach między demokracją i totalitaryzmem;
4. wyjaśnia genezę i znaczenie pojęcia zimnej wojny oraz żelaznej kurtyny;
5. wyjaśnia znaczenie powstania NATO i Układu Warszawskiego;
6. na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe rządów socjaldemokratycznych, chadeckich, konserwatywnych i liberalnych w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej i wartości;
7. wyjaśnia, jakie znaczenie miał plan Marshalla oraz czym był „cud gospodarczy” w RFN;
8. stosuje swoją wiedzę o związkach państw i pokrewieństwie narodów do charakterystyki początków integracji europejskiej na polu gospodarczym i politycznym (do 1957 roku) ze wskazaniem jej głównych powodów ideowych (chrześcijański światopogląd „Ojców Założycieli”), kulturowych (bliskość narodów europejskich) oraz politycznych (obawa przed ekspansją sowiecką, przygotowanie się na odbiór amerykańskiej pomocy w ramach tzw. planu Marshalla, rozwiązanie „problemu niemieckiego” przez integrację gospodarki RFN z innymi gospodarkami zachodnimi);
9. wykorzystuje swoją wiedzę o doktrynie praw człowieka do scharakteryzowania praw i wolności podanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ z 1948 roku i Europejskiej konwencji praw człowieka Rady Europy z 1950 roku oraz ograniczeń w ich wykonywaniu i związanych z nimi obowiązków

10. charakteryzuje znaczenie przejścia władzy w Chinach przez komunistów w 1949 roku oraz system rządów Mao Zedonga (największe ludobójstwo po 1945 roku w czasie Wielkiego Skoku, prześladowanie religii);
11. wyjaśnia znaczenie powstania państwa Izrael dla sytuacji na Bliskim Wschodzie i dla polityki międzynarodowej; przedstawia podstawowe zasady syjonizmu;
12. charakteryzuje genezę i zasady islamizmu;
13. charakteryzuje skutki II wojny światowej dla Polski w wymiarze politycznym, społecznym, ekonomicznym i kulturowym;
14. przedstawia – z wykorzystaniem swojej wiedzy o państwie i jego atrybutach – problem niepodległości Polski oraz sytuację polskiej państwowości i polityki w kraju i na emigracji po 1945 roku;
 - a) <http://ohistorie.eu/2018/09/27/polskie-panstwo-podziemne-podziemie-nacjonalistyczne-podziemie-komunistyczne-proba-sil/>
15. wyjaśnia pojęcie okupacji przez przedstawiciela na przykładzie modelu kontroli Polski Ludowej przez Związek Sowiecki;
16. charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego);
17. przedstawia powojenną odbudowę kraju, zagospodarowanie i integrację Ziemi Zachodnich i Północnych, procesy industrializacji, charakteryzuje zmiany polskiej wsi w wyniku reformy rolnej i kwestię jej kolektywizacji na wzór sowiecki;
18. charakteryzuje rozmaite reakcje społeczeństwa polskiego na rządy komunistów w Polsce, w tym główne formy sprzeciwu i oporu wobec komunizmu (do 1956 roku), w formie walki zbrojnej, opozycji politycznej, pracy kulturowej, zaangażowania na bezspornych polach pracy dla kraju oraz oporu wobec państwowej ateizacji;
 - a) <http://ohistorie.eu/2018/11/29/siedze-za-to-ze-moj-brat-uciekl-za-granice/>
19. w kontekstach powstańczej walki „żołnierzy niezłomnych” (rtm. Witold Pilecki, płk Łukasz Ciepliński, Danuta Siedzikówna ps. „Inka”) oraz postawy prymasa Stefana Wyszyńskiego (jego „non possumus” i internowanie w latach 1953–1956) wymienia przykłady wierności zasadom i męstwa różnych postaci wobec prześladowców;
 - a) <http://ohistorie.eu/2020/07/16/powstanie-ktorego-nie-bylo-o-specyfic-powojennego-podziemia/>

b) <http://ohistorie.eu/2021/03/23/antykomunistycznego-podziemna-portret-zbiorowy-1944-1956/>

20. charakteryzuje zmiany zachodzące w okresie powojennym w strukturze społeczeństwa polskiego i składzie narodowościowym państwa;

a) <http://ohistorie.eu/2018/07/20/zydowska-autonomia-spolcznosc-zydowska-w-polsce-w-pierwszych-latach-po-ii-wojnie-swiatowej/>

b) <http://ohistorie.eu/2021/06/13/kobiety-w-polsce-1945-1989-jak-sie-pisze-i-rozumie-te-historie-2/>

c) <http://ohistorie.eu/2021/02/14/dzieci-bez-dziecinstwa/>

d) <http://ohistorie.eu/2018/12/02/grecy-i-macedonczycy-w-prl/>

e) <http://ohistorie.eu/2021/02/27/zwrot-ludowy-w-perspektywie-historii-kobiet/>

21. charakteryzuje konstytucję PRL z 1952 roku, jej określenie suwerena („lud pracujący”), a także jej charakter propagandowy i fasadowość w stosunku do realnych rządów PZPR

Korekta Beata Bińko